

Minnesanteckningar från Kommungruppens fjärde möte

24 januari 2018, Stockholm

Deltagare;

Nicklas Liss-Larsson (ordförande)	Bredbandsforums kansli
Anders Fredriksson	Knivsta kommun
Elin Bertilsson	Karlstads el- och stadsnät
Eric Åkerlund	Västra Götalandsregionen
Ingemar Svensson	Region Jönköpings län
Jonas Olsson	Gällivare kommun
Kajsa Frisell	IT&Telekomföretagen
Lars Sandqvist	Telenor
Lina Alm	Finspångs kommun
Maria Sörman	PTS
Per Fröling	Svenska stadsnätsfören
Robert Liljeström	Telia
Selda Taner	SKL
Ulf Linderoth	Malmö stad
Thomas Jansson	Bredbandsforums kansli
Åsa Lindskog	Bredbandsforums kansli
Göran Hedström	A-Focus

Ordinarie ordförande Gunilla Glasare (SKL) hade förhinder vid mötet och ersattes vid detta tillfälle av Nicklas Liss-Larsson (Bredbandsforums kansli).

Agenda;

- Välkomna och agenda för dagens möte
- Innehåll i programmet(Bredbandslyftet), fokusområden och pågående arbete
  - Inspiration och utmaning
  - Inventering
  - Strategiska vägval
  - Kommunens arbetsgrupp för bredband
  - Bredband i styrdokument strukturen
- Inbjudan till programmet

- Lunch
- Grupparbete om delmomentet strategiska vägval
  - Vanliga strategier för en kommuns bredbandsarbete
  - Strategiska frågeställningar att upp för diskussion med kommunledning
- Inför nästa möte och avslutning av mötet

Öppnande av mötet

Nicklas Liss-Larsson hälsade alla välkomna till Kommungruppens fjärde möte och öppnade upp för reflektioner och funderingar sedan senaste mötet. Några exempel på reflektioner var:

- Vi behöver arbeta vidare med hur konceptet ska gå att genomföra i praktiken. Vi behöver landa i en tydlig modell för hur programmet ska genomföras.
- Det är viktigt att vi får med perspektivet om efteranslutningar och att arbetet inte är färdigt bara för att fiber ligger i backen.
- Det är viktigt att synka med resultatet från Bredbandsforums arbetsgrupp Landsbygdsgruppen då frågorna delvis går i varandra.
- Vi behöver fundera över hur PTS förslag till nytt bredbandsstöd påverkar utformning av och innehåll i programmet.

Åsa Lindskog presenterade dagens agenda och målet med mötet; att stämma av pågående arbete och att vidareutveckla den del av programmet som vi kallar strategiska vägval.

Summering av viktigaste slutsatser från tidigare möten

Åsa Lindskog summerade de viktigaste slutsatserna från föregående möten;

- Vi har valt att fokusera arbetet på att ta fram det program vi kallar Bredbandsboost eller Bredbandslyftet¹. De främsta anledningarna till att vi gjort detta val är att:
  - Arbetsgruppen bedömer att den viktigaste målgruppen för vägledning är kommunledningen, det är därför nödvändigt att ta fram en vägledning för kommunens arbete på strategisk nivå.
  - I takt med att allt större andel av de områden som återstår att bygga ut till är svåra och dyra områden, finns ett allt större behov av att hitta olika lösningar för olika platser och därmed behov av vägledning som är anpassad till olika situationer. Det är inte längre lämpligt att ta fram en standardiserad vägledning som passar alla.
  - Gruppen bedömer att vägledningen ger större effekt om man vägleder genom dialog, ställa rätt frågor och genom att stötta kommuner i sitt arbete att göra rätt vägval ("hjälp till självhjälp") istället för genom traditionell vägledning i form av broschyrer etc.
- När vi har valt att vägleda kommuner genom ett program som Bredbandslyftet innebär det att vi, av resursskäl, inte kan nå ut till alla kommuner utan vi behöver fokusera på en andel av kommunerna. Det är viktigast att nå ut till de kommuner som kommit igång sent eller har stora utmaningar.

---

¹Det program som vi tidigare kallat Bredbands-boosten kallas hädanefter i anteckningarna för Bredbandslyftet.

Innehåll i programmet – 5 st fokusområden

I föregående möte tog arbetsgruppen fram förslag på 7 st områden som borde omfattas av Bredbandslyftet. Kansliet har sedan förra mötet tittat närmare på vilket material som kan utvecklas och vilka resurser som behövs. Det finns inte resurser för att utveckla samtliga föreslagna områden utan Åsa Lindskog presenterade ett förslag att fokusera på de 5 områdena;

1. **Inspiration och utmaning:** Varför och på vilka sätt är bredband viktigt för kommunens välmående?
2. **Inventeringen:** Hur ligger vi till? Vilka utmaningar har vi kvar? (Förutsättningar, utmaningar, nuläge, invånarnöjdhet).
3. **Strategiska vägval:** Vilka alternativa vägval har kommunen? Vad är bäst för olika situationer? Vilka strategiska frågor bör kommunledningen ställa sig?
4. **Kommunens arbetsgrupp för bredband (task-force):** Hur kan en arbetsgrupp för bredband etableras och driva frågor inom kommunen?
5. **Bredband i styrdokumentstrukturen:** Hur kan bredband inkluderas i befintliga styrdokument och målsättningar?

De områden som föreslås exkluderas ("Mer fiber för pengarna" och "Ditt stadsnät och marknadssituationen i kommunen") omfattas delvis av pågående regeringsuppdrag som genomförs av PTS och skulle därför dessutom kunna leda till onödigt dubbelarbete om arbetsgruppen utreder dem nu. Området "Ditt stadsnät och marknadssituationen i kommunen" kommer delvis att ingå i punkt 3 ovan, "Strategiska vägval".

Arbetsgruppen skulle ändå, i slutrapporten, kunna beskriva de områden som vi väljer att inte utveckla nu och lämna ett förslag om att dessa områden kan tas fram senare för att komplettera programmet.

Det fanns flera kommentarer från arbetsgruppen om innehåll och fokusområden;

- Gruppen invände inte mot avgränsningen av innehållet. Det är dock viktigt att understryka att tidsskäl och ekonomiska skäl är avgörande för avgränsningarna då det inte är givet att arbetsgruppen ska anpassa sitt arbete utifrån uppdrag som andra aktörer har.
- Frågan om vem som bör vara avsändare av konceptet(Bredbandslyftet) kom också upp. Flera aktörer som intervjuats inom ramen för arbetsgruppen förordar att Bredbandsforum är avsändare, möjligen tillsammans med aktörer som SKL, Ssnf, IT& Telekomföretagen och PTS.
- En annan fråga som diskuterades var hur Bredbandslyftet förhåller sig till PTS Bredbandsskola. De olika programmen riktar sig till olika målgrupper och har olika upplägg. Bredbandsskolan är en utbildning som riktar sig till en bred publik inom kommunen. Den innehåller i princip inte komponenter såsom diskussioner, eget arbete, workshops. Vi behöver vara tydliga med att Bredbandslyftet riktar sig till ledningsnivå inom kommunerna.

Pågående arbete för att utveckla Bredbandslyftet

Göran Hedström och Åsa Lindskog presenterade förslag på vilket material gruppen kan ta fram för respektive modul i Bredbandslyftet. Det underlag som presenterades för varje modul återfinns i Powerpoint-filen som användes vid mötet.

De frågeställningar och kommentarer som kom upp vid presentationen summeras nedan;

1. Inspiration och utmaning:

- Deltagarna i kommungruppen ombads bidra med exempel och fakta som kan presenteras inom ramen för denna modul. De som kan bidra med exempel på;
  - nyttan med digitalisering för en kommun (kopplat till områden såsom skola, omsorg, effektiv förvaltning, främja boende och verksamhet i glesbygd etc..)
  - ”hotbilden”, vad som kan hända om man inte hänger med
  - fakta som beskriver den generella digitaliseringstrenden och hur fort utvecklingen gårmailar exempel till Åsa eller Göran innan den 7 februari.
- Digital inkludering är ett viktigt perspektiv som bör ingå i denna modul. Alla måste kunna använda kommunens tjänster. Kommunen behöver jobba aktivt med att inkludera marginalgrupper (äldre, utrikesfödda etc)
- Bra exempel finns t ex i McKinseys rapport: (<https://www.mckinsey.com/sweden/our-insights/digitizing-sweden-opportunities-and-priorities-in-five-ecosystems>). Här ingår exempel från Danmark där man infört principen – när man stiftar ny lag ska man ta med i beräkningarna hur det kan främja digitalisering.
- Bra med fokus på vård och skola i exemplet eftersom det händer mycket där. I synnerhet skolan håller på att digitaliseras och många kommuner har utmaningar. Det här kan vara ett sätt att stödja utifrån infra-perspektivet som lätt glöms bort.

2. Inventeringen:

- Förslaget att genomföra en medborgarenkät är bra, det är dock viktigt att tänka på hur svaren kan följas upp. Detta kan sätta förväntningar hos kommunens invånare. Bli t. ex. en enkät som kommunen gör offentlig handling och kan det i så fall skapa oro/felaktiga förväntningar bland kommuninvånare?
- Hur relevant är svaret från en enkät för kommunen? Det kan komma upp metodfrågor eftersom vi inte genomför undersökningen på ett ”statistiskt säkert sätt”.
- I enkäten kan det vara värdefullt att också fråga efter postnummer eller liknande för att kunna koppla till geografiska områden och för att undvika att ”obehöriga” svara på enkäten.
- En enkät är ändå ett bra sätt att jobba tillsammans med kommunen och ger ett värde. Det är inte heller så resurs- eller kostnadskrävande.
- Vad gäller inventeringen av kommunens investeringsbehov är det viktigt att tänka på hur man presenterar resultatet, som anslutna byggnader eller som ”homes passed”. Anslutna byggnader är förmodligen enklare för kommunledningen att relatera till men bredbandsmålen för 2025 och bredbandskartläggningen mäts i ”homes passed”. Man

ska inte heller ge en falsk bild av situationen om kommunen de facto har dragit fiber förbi hushåll där de boende valt att inte ansluta sig.

- I kartläggningen av kommunens förutsättningar behöver en noggrann sammanställning göras av de resurser som kommunen har till förfogande i bredbandsarbetet; kompetens, pengar, mark, kommunala bolag, personal mm. Det är viktigt att ta reda på var i organisationen den lokala bredbandssamordnaren finns.
- Det är viktigt att i kartläggningen ta reda på kommunens vision och mål och att anpassa kartläggningen efter kommunens målbild.
- Ibland handlar det om att kartlägga kommunens omgivning, inte bara förutsättningar inom kommungränser. Vad lever man i för ett slags sammanhang och vilka olika slags beroendeställningar finns? Det kan t.ex. vara bra att identifiera kommuner i regionen som driver och är ”loket” i bredbandsutbyggnaden.
- Det kan vara bra att träffa Småkom för att skapa en bättre bild av typiska utmaningar och förutsättningar i små kommuner.

3. Strategiska vägval:

- Innehållet i strategiska vägval presenterades kort i anslutning till eftermiddagens grupparbete. Se bilder som användes i mötet samt punkter under ”Grupparbete om strategiska vägval” nedan.

4. Kommunens arbetsgrupp för bredband - task-force:

- En task-force kan skapa en bra plattform för den kommunala bredbandsamordnarens arbete.
- Den regionala bredbandskoordinatören bör ha en tydlig roll i förhållande till en task-force på kommunal nivå. Kan koordinatören fungera som bollplank? Kan vara viktigt för att få ett bredare perspektiv – peka på exempel/erfarenheter etc.
- Hur en task-force kommer att fungera inom kommunen är en ledarskapsfråga. I dag jobbar kommuner väldigt olika med bredbandsfrågan och olika befattningar behöver involveras i olika kommuner.
- De tekniska bolagen saknas i förslag på befattningar som ska ingå i en task force. Om stadsnätchef ska vara med i en task force bör även andra marknadsaktörer få vara med. Annars riskeras osund konkurrens.
- Det är politiken (kommunen) som ska förstå frågan och ta beslutet. I en del fall kan det vara bättre att inte ta in stadsnätchef i frågan/gruppen.
- Möjligen kan man begränsa gruppen till att bara förvaltning rekommenderas ingå.
- Det behövs nog en tydlig rekommendation vilka som bör ingå i en task force. Annars kan det bli väldigt fel beroende på vilka som till slut bestäms ingå i gruppen.
- Kommunen måste själva kunna avgöra vilka som ska ingå. Var kommunen står blir avgörande.

5. Bredband i styrdokumentstrukturen:

- Vi hann inte gå igenom underlaget för styrdokumentstrukturen under arbetsgruppsmötet. I powerpoint-presentationen som användes vid mötet finns en kort beskrivning av det material som utvecklas för området. Material, för bl a denna modul, kommer senare att skickas ut till gruppens deltagare för granskning.

Inbjudan till programmet

Thomas Jansson presenterade ett utkast till inbjudan, eller informationsfolder, för Bredbandslyftet. Nedan listas kommentarer som kom upp i diskussionen;

- Det ska synas tydligt vem som är huvudavsändare (Bredbandsforum).
- Det bör framgå tydligt vad det kostar eller om det är gratis.
- Inbjudan/informationsfoldern kommer inte att distribueras brett eftersom programmet inte kommer att kunna genomföras med alla. Tanken är att informationsfoldern ska åtföljas av brev till KSO el. liknande med en formell inbjudan.
- Det är viktigt att kommunen gör ett åtagande. Vad som krävs av kommunen kan beskrivas i foldern.
- Inbjudan/informationsfoldern behöver vara lättsam och luftig, inte för mycket text.

Gruppdeltagarna ombads maila ev ytterligare synpunkter kring vilka budskap som måste ingå i inbjudan till Thomas Jansson (thomas.jansson@bredbandsforum.se).

Grupparbete om strategiska vägval

Grupparbete hölls för att utveckla underlag till modulen strategiska vägval.

Arbetsgruppen delades in i tre grupper för att arbeta med frågeställningarna;

1. Vad måste man som kommun beakta vid val av strategi? Ge exempel på frågor som kommunen bör ställa sig?
2. För ett antal vanliga strategier/arbetssätt som kommuner brukar ha inom bredbandsområdet beskriv;
  - Vad krävs av en kommun för att arbeta enligt strategin?
  - Vid vilka förutsättningar kan strategin vara aktuell / drivas framgångsrikt?

De strategier som grupperna arbetade med var;

- Maximalt attraktiva villkor för att attrahera operatörer
- Samverkansavtal med en operatör
- Upphandla utbyggnad av bredband
- Driva utbyggnad genom eget stadsnät

Exempel på strategiska frågeställningar som är viktiga för en kommun att ta ställning till inför val av strategi är;

- Vad är kommunens mål och vision för bredband och digitalisering? Den tänkta strategin behöver kopplas till mål och vision.
- Är det en viktig fråga för kommunen? Varför är den det, varför inte?
- Vad för slags utbyggnad vill man uppnå? Massutbyggnad eller täcka vita fläckar?
- Hur se ekonomin ut? Vilka pengar kan kommunen satsa? (Inte bara till den inledande investeringen utan även till förvaltning, uppgraderingar etc.)
- Hur snabbt behöver utbyggnaden ske?
- Ska ALLA med, eller så många som möjligt?
- Ska alla ha fiber? Eller kan man även använda alternativa tekniker?
- Vilken roll vill kommunen ha långsiktigt? Kommer kommunen vilja äga nätet/driften själv sedan? Varför vill man ev. äga själv? Eller ska annan aktör äga och drifta?
- Vad är redan gjort? Finns samarbeten, finns befintlig infrastruktur, finns pågående utbyggnad?
- Hur ser marknaden ut i kommunen? Vilka bygger?
- Har man erhållit eller sökt bidrag?
- Finns intern kompetens?
- Vilka ekonomiska och personella resurser har man möjlighet att avsätta och hur länge?
- Vad har vi? – vad återstår?
- Behöver kommunen hitta vägar att göra marknadsinvesteringar lönsamma och attraktiva (om ekonomiska begränsningar föreligger)?
- Varför ser situationen ut som den gör?

Om pilotprojekt

Arbetsgruppen har tidigare konstaterat att det vore värdefullt att testa konceptet genom att genomföra ett pilot-projekt tillsammans med en kommun. Åsa Lindskog informerade om att förfrågan gjorts till kommuner om att delta som pilotkommun. Målet är att hitta en kommun som kan delta i pilot i slutet av mars/början av april.

Kommande möten

Arbetsgruppens kommande möten hålls;

- Möte 5: 8 mars – hos SKL, Hornsgatan 20, Stockholm.
- Möte 6: 11 april – hos SKL
- Möte 7: 16 maj – hos SKL

Om ett längre möte behövs nästa gång är gruppen överens om att förlängning görs på eftermiddagen.

Mötets avslutande

Ordföranden, Nicklas Liss-Larsson, avslutade mötet och tackade för engagemanget.